

HALACHIC AND HASHKAFIC ISSUES IN CONTEMPORARY SOCIETY

145 - YIZKOR OU ISRAEL CENTER - FALL 2019

- For many people, including many who are otherwise not observant, Yizkor has become an indispensable part of their shul experience. Indeed, although Yizkor can halachically be said privately and without a minyan, it has become a major draw to the synagogue, especially on Yom Kippur.

1. דבר הזכרת נשמות הוא ענין נכבד ומקודש בעיני ההמון והרבה מדקדקים בה יותר מבמצוות חמורות. ולקושטא דמילתא ראוי לחזק מנהג זה שיש בו גדר וסייג לאמונת שכר ועונש והשארת הנפש, וגם התעוררות לתשובה

שו"ת בצל החכמה חלק ד סימן קכא

Although Yizkor is by no means the most important concept in Torah, since so many people consider it to be central, the poskim seek to strengthen the minhag where possible.

- In this shiur¹ we will look at the origins and sources of this minhag, including questions such as:
- How is it permitted to conduct an ostensibly sad ceremony on Yom Tov, including (in Israel) on Simchat Torah!?
- Why is there no Yizkor on Rosh Hashana?
- Why do (in most cases) people whose parents are still alive leave the shul during Yizkor?
- Should a person say Yizkor in the first year after a relative passes away? If not, why not?

A] THE ORIGINS OF YIZKOR

2. 38 Judas rallied his army and went to the city of Adullam. As the seventh day was approaching, they purified themselves according to custom and kept the Sabbath there. 39 On the following day, since the task had now become urgent, Judas and his companions went to gather up the bodies of the fallen and bury them with their kindred in their ancestral tombs. 40 But under the tunic of each of the dead they found amulets sacred to the idols of Jamnia, which the law forbids the Jews to wear. So it was clear to all that this was why these men had fallen. 41 They all therefore praised the ways of the Lord, the just judge who brings to light the things that are hidden. 42 Turning to supplication, they prayed that the sinful deed might be fully blotted out. The noble Judas exhorted the people to keep themselves free from sin, for they had seen with their own eyes what had happened because of the sin of those who had fallen. 43 He then took up a collection among all his soldiers, amounting to two thousand silver drachmas, which he sent to Jerusalem to provide for an expiatory sacrifice. In doing this he acted in a very excellent and noble way, inasmuch as he had the resurrection in mind; 44 for if he were not expecting the fallen to rise again, it would have been superfluous and foolish to pray for the dead. 45 But if he did this with a view to the splendid reward that awaits those who had gone to rest in godliness, it was a holy and pious thought. 46 Thus he made atonement for the dead that they might be absolved from their sin.

2 Maccabees 12:38-46²

The oldest source we have for prayers and a pledge of tzedaka for the dead can be found in the Book of Maccabees.

- Whilst the institution of kaddish³ has clear roots in the Talmudic period⁴, Yizkor is not mentioned Chazal.

3. (ז) וְעָנָה וְאָמְרוּ יְדִינֵנוּ לֹא שָׁפְכוּ אֶת-הַדָּם הַזֶּה וְעֵינֵינוּ לֹא רָאוּ: (ח) כִּפְרָ לְעַמּוּד יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר-פָּדִיתָהּ וְאֶל-תִּתְּנֵנָּהּ לָנוּ נְקִי בְּקָרֵב עִמָּךְ יִשְׂרָאֵל וְנִכְפַּר לָהֶם הַדָּם:

דברים כא:ז-ח

When an unidentified body is found murdered, the Torah outlines the procedure of Eglu Arufa. This includes a declaration by the local Torah leaders addressing the extent to which they bear some (passive) responsibility for the murder. There is also a multifaceted request to God for kapara - atonement and forgiveness - for the spilt blood.

1. Two excellent audio shiurim on the issue are by R. Isaac Rice - <https://www.yutorah.org/lectures/lecture.cfm/885012/rabbi-isaac-rice/yizkor-who-stays-in-and-who-goes-out/> and R. Aryeh Lebowitz - <https://www.yutorah.org/lectures/lecture.cfm/842013/rabbi-aryeh-lebowitz/ten-minute-halacha-yizkor/>. Two interesting articles can be found at <https://www.yutorah.org/lectures/lecture.cfm/845675/rabbi-dr-daniel-lerner/the-joy-of-yizkor/> and <https://blogs.timesofisrael.com/yizkor-on-yom-tov-halacha-and-meaning/>

2. Originally written in Greek in the 2nd Century BCE.

3. As part of the daily prayer service, eg Mesechet Sofrim 10:6 and 16:9.

4. Although the source of Mourners Kaddish, as a means of raising the spiritual level of the soul of the departed is later - from the time of the Geonim.

4. (ח) הכהנים אומרים כפר לעמך ישראל.... כפר לעמך - אלו החיים. אשר פדית - אלו המתים. מגיד שהמתים צריכים כפרה

ספרי דברים פרשת שופטים פסקא רי

In the Sifrei, Chazal derive that the repeated language in the Eglu Arufa⁵ declaration indicates a request for atonement for the living and for the dead.

5. כפר לעמך ישראל - אלו החיים. אשר פדית - אלו המתים. מכאן שהחיים פודין את המתים. לכך אנו נוהגין להזכיר את

המתים ביום הכפורים ולפסוק עליהם צדקה. שכן שנינו בת"כ - יכול משמתו לא יועיל להם הצדקה, ת"ל אשר פדית. מכאן

כשפוסקין צדקה בשבילם מוציאים ומעלין אותן כחץ מן הקשת

מדרש תנחומא (ורשא) פרשת האזינו

The Midrash Tanchuma⁶ expands on this and records the custom on Yom Kippur to mention the departed and give tzedaka in their merit.

6. (ח) כפר לעמך. דרשו בפסיקתא: אלו החיים שמתכפרין צממונס. 'אשר פדית' - אלו המתים שמתכפרין צממון החיים. ולמדנו מזה

שההקדשות שנוהגין החיים להקדישם צעד המתים שיש להם תועלת למתים. וכל שכן אם הצן מקדיש צעד אציו שהוא זכות לאציו

זכויות אוכל הצן פירותיו. והוא הדין לאומר צשצילו קדיש או שום צרכה צצית הכנסת צצזור, וכמו שאמרו צאגדה צאותו מעשה של

רבי עקיבא, וכדאיתא צמסכת כלה (כלה רבתי פ"ג).

רבינו בחיי שם

Rabbeinu Bachya quotes a similar idea from the Pesikta - tzedaka which is given by the living in the merit of those who have passed away accrues merit for those souls. This is especially true in the case of the close relatives of the departed, and it can also be achieved by saying kaddish or other berachot in public in shul.

7. איבעיא להוא - מכפרין עון אבות או לא? תא שמע: דר' עקיבא נפק להווא אתרא, אשכחיה להווא גברא דהוה דרי טונא

רבה על כתפיה, ולא הוה מצי לסגויי ביה, והוה צוח ומתאנח. אמר ליה מאי עובידתך? אמר ליה לא שבקנא איסורא דלא

עבידנא בהווא עלמא. ועכשיו איכא נטורין עילוון ממונין, ולא שבקין לי דאינוח. אמר ליה ר' עקיבא שבקת ברא? אמר ליה

בחייך דלא תשהיין, דדחילנא ממלאכי דמחו לי בפולסי דנורא, ואמרין לי אמאי לא תיתי בפריע. אמר ליה אימא לי מה דקא

מנחת. אמר ליה שבקית איתתא מעברתא. אזל ר' עקיבא ועאל בההיא מדינתא, אמר להו אתתיה דפלגיא היכא? אמרו לו

יעקר זכרו דהווא שחיק עצמות. אמר להו אמאי? אמרו ליה דהווא ליסטיס הוה, ואכל אינשי, ומצער ברייתא. ולא עוד אלא

שבא על נערה מאורסה ביום הכפורים! אזל לביתיה אשכח אתתיה מעוברתא. נטרה עד דילדא, אזל מהליה. לכי גדל

אוקמיה בבי כנשתא לברוכי בקהלא. לזמן אזל ר' עקיבא להווא אתרא, איתחזי ליה. אמר ליה תנוח דעתך שהנחת את דעתי

מסכתות קטנות מסכת כלה רבתי פרק ב הלכה ט

Mesechet Kalla Rabbati brings the famous story of Rabbi Akiva who found a tortured spirit being punished in the next world due to his terrible aveirot. R. Akiva found the unborn (mamzer) child of that individual, brought him up and educated him to come to shul to lead the public davening. This gave rest to the tortured soul.

8. אמר רבי אבהו: אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, מפני מה אין ישראל אומרים שירה לפניך

בראש השנה וביום הכפורים? - אמר להם: אפשר מלך יושב על כסא דין וספרי חיים וספרי מתים פתוחין לפניו - וישראל

אומרים שירה?

ראש השנה לב:

The Gemara questions why Hallel is not recited on Rosh Hashana and Yom Kippur, even though these are also days of Yom Tov? It responds that such a practice cannot be justified when the 'books of the living and the books of the dead' are open before God. The simple meaning is that this refers to a judgement of who will live and who will not.

• However, many mefarshim point out the clear implication that the dead are also being judged on Rosh Hashana. Why should this be when they have not done any mitzvot or aveirot since last year?

• Some mefarshim explain that those people left in this world continue to do mitzvot and aveirot due to the influence of those who have passed on. Continued good deeds will accrue to the merit of the niftar, whereas continued bad deeds will have the opposite effect.

5. The Levush (347:2) makes another connection to the Eglu Arufa. Since embarrassing a person in public is akin to killing them, we may have caused embarrassment to the neshamot and require kapara through an Eglu Arufa-like process.

6. Likely redacted in the Geonic period - around 8/9 Century CE.

9. והוא מאמרנו על מאמרם ז"ל (ר"ה לב): שזראש השנה ספרי חיים וספרי מתים פתוחים לפניו. כי הלא המתים מאן דכר שמייהו?! הוא אומר כי זכר כל המעשים לפניך זכר וכו'. והוא, כי צבוא משפט איש לפניו יתזכר לריך לחזר אחרי ספרי מתים רבים. כי לא ידון האדם על מעשיו של עכשיו בלבד כי אם על פי מעשיו שכל גלגוליו שקדמוהו כר' שמעון בר יוחאי כנודע. .... ועל כן לריך צראש השנה לפתוח גם ספרי המתים. והוא מאמר סדר תפלתנו כי זכר כל המעשים לפניך זכר להפקד כל רוח ונפש.

אלשיך קהלת פרק יביד

The Alshich (16C, Eretz Yisrael) understands that the 'sifrei metim' are a reference to all past gilgulim of the person. They are also brought into the account when a person is judged.

10. והגאון החתם סופר ז"ל בדרשותיו מדי דברו עה"פ של: אתם נצבים וגו' .... ומה שאמר ואת אשר איננו פה - הם הנשמות העתידות להולד והמה רוחות קדושות שאין להם חלק ואחיזה בגשמות המה ג"כ עמנו היום מצורפים עמנו הגשמיים. נותן לזה דוגמא מקבלה נפלאה שבידו, וזה לשונו: "ע"ד שקבלנו שבר"ה ויוהכ"פ הנשמות הקדושות שכבר מתו ונשמות האבות מצטרפים עמנו בביהכ"נ בתפלתנו". ומוסיף עפי"ז לבאר .... אמר הקדוש ברוך הוא ספרי חיים וספרי מתים פתוחים לפני .... מפני שגם המתים וספריהם נמצאים לפנינו, והמתים אף על פי שמתפללים עמנו ותפלתם עושה רושם מ"מ שירה אינם יכולים לומר עד תה"מ ... אבל בעוה"ז לא המתים יהללו וגו' ולא כל יורדי דומה. ע"כ כיון שספרי חיים וספרי מתים פתוחים, אי אפשר לומר שירה מפני המתים המצורפים בתפלתנו יעו"ש בדבריו המופלאים.

שו"ת ציץ אליעזר חלק כ סימן כה

The Chatam Sofer understood that the dead join us in tefilla during the Yamim Noraim and are again open to judgement!

B] A WEEKLY 'MINI-YIZKOR' - DAVENING FOR THE DEPARTED EVERY SHABBAT

- The minhag of saying Yizkor on Yom Kippur is quoted by many of the early Ashkenazi Rishonim.⁷
- After the massacres of the Crusades in the 11th and 12th Centuries there developed a custom to read out the names of the dead⁸ on certain Shabbatot (especially before Shavuot).
- This was expanded after the mass deaths during the Black Plague in the mid 14th Century.

11. [ז] כתוב עוד בשצלי הלקט (סיי פא) אחר קריאת התורה נהגו להזכיר נשמות ולזכר העוסקים בצרכי ליצור. וכתב ה"ר בנימין לפי ששנת הוא יום מנוחה, דוגמא לעתיד לבא, ויום שגם המתים נוחים בו ואינם נדונים, ראוי להזכירם למנוחה ולזכרה ולהתפלל עליהם. ... ומה שנהגו להזכיר נשמות ולפסוק לדקה בעד המתים שיועיל להם מלאתי צום ואינם נדונים, ראוי להזכירם למנוחה ולזכרה ולהתפלל עליהם. (פי שופטים) עבר לעמך ישראל - אלו החיים, אשר פזית - אלו המתים. מגיד המתים לריכין כפרה. ... ונראה דעל זה סמכו העולם זבא דאמרינן פ"ק דקידושין (לא) אומר הרי אני כפרת משכבו תוך י"ב חודש. שמע מינה דמתכפרים המתים בחיים גופם, והוא הדין בממונם ....

בית יוסף אורח חיים סימן רפד אות [ז] ד"ה כתוב עוד

The Beit Yosef quotes this idea in hilchot Shabbat and refers to a minhag to mention the souls of those of who have passed away in the past year after reading the haftara in shul on Shabbat morning.

12. הבה: ונהגו להזכיר אחר קריאת התורה נשמת המתים ולזכר העוסקים בצרכי ליצור, כ"מ לפי מנהגו. (שצולי הלקט והגהות מרדכי פ"ק דשבת)

רמ"א שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן רפד סעיף ז

This minhag is codified by the Rema in Shulchan Aruch.

13. ונהגו להזכיר וכו' - בספרי עבר לעמך ישראל - אלו החיים. אשר פזית - אלו המתים. מכאן שהמתים לריכין כפרה וקצבו בשבת שהכל נמלאים בצדקה וכו' והחי יתן אל לבו [ב"י והובא בהג"א]:

ביאור הלכה סימן רפד סעיף ז ד"ה * ונהגו להזכיר

We mention the niftarim every Shabbat when most people are in shul so that they can take this to heart.

14. מה שנהגין לפסוק לדקה עבור מתים בשעת הזכרת נשמות מנהג ותיקין הוא ומכני לנשמותיהם. (רוקח סימן רי"ז).

רמ"א שולחן ערוך יורה דעה הלכות צדקה סימן רמט סעיף טו

The Rema rules (quoting the Rokeach) that there is an ancient custom to pledge tzedaka in the merit of the neshama.

7. Amongst others - Siddur Rashi (214), Machzor Vitri 355, Rokeach 217, Mordechi Yoma 727.

8. From special books which were called *yizkerbucher* or *memorbucher*.

C] YIZKOR ON YOM KIPPUR

15. נהגו לידור צדקות ביום הכיפורים בעד המתים. ומזכירין נשמותיהם, דמתים ג"כ יש להם כפרה זיה"כ (מרדכי).

שולחן ערוך אורח חיים הלכות יום הכיפורים סימן תרכא סעיף ו

The Rishonim mention the custom of saying Yizkor on Yom Kippur (but not on Chag). This is codified in Shulchan Aruch.

16. (ד) (פמ"ג) בעד המתים - ז"י הביא שיש צמדרש שאף המתים לריכים כפרה. ויש להם זכות צנתינת לזקה עזורם שהש"י צוחן

לזכות ויודע שאלו היו בחיים היו נותנים לזקה

ט"ז אורח חיים סימן תרכא ס"ק ד

The Taz explains⁹ that God knows that, had these people still been alive, THEY would have continued to give tzedaka. As such, our giving is a replacement for their own.

17. (ח) וכתב מהר"י ווייל (שו"ת סי' קסא) דלכך נקרא יום הכפורים בלשון רבים - לחיים ולמתים

דרכי משה הקצר אורח חיים סימן תרכא

R. Moshe Isserlis (writing in his commentary on the Tur) quotes the Mahari Weil (15C, Germany) that Yom Kippurim is in the plural since it is a judgement for the living and for the dead.

18. [ג] בעד המתים. ויש מי שכתב, מה שאלו נוהגים לזכור המתים ביום כיפור משום דזכירות המתים משבר ומכניע ילר הרע (כל צו

סימן ע לה, ג)

עטרת זקנים סימן תרכא ס"ק ג

The Ateret Zekeinim (Rabbi Menachem Mendel Auerbach - a student of the Bach in 17C Poland) quotes the Kol Bo (14C) that the minhag of Yizkor is a timely reminder of death and an incentive to teshuva!

19. (יט) דהמתים ג"כ יש להם כפרה ביוה"כ - כשנודרין בעבורן דאמרינן אלו היה חי היה נותן ג"כ לזקה [ואפילו אם היה עני היה

טחור לב ורולף ליתן]. אבל בעבור רשע אינו מועיל [מ"א ו"ש"ס]. ואם התודה קודם מותו י"ל דיש לו כפרה וכלדיק חשוז [פמ"ג].

ומסתברא דאם הבן נותן בעד אביו בכל גווי מועיל להקל דינו דברא מזכה אבא

משנה ברורה סימן תרכא ס"ק יט

The Mishna Berura stresses that the actions of a child benefit the parent, even if the parents was a rasha!

20. מזכירין נשמות ביום הכפורים ... והחי יכול לבקש להקל דין המת כמו דוד שהתפלל על אבשלום. והמתים הצדיקים

מליצים על צאצאיהם ...

קיצור שולחן ערוך סימן קלג סעיף כא

The Kitzur Shulchan Aruch writes (at length!) about Yizkor and quotes most of the above reasons. He adds that we can ask of God to lighten the judgement on the dead. They in turn can intercede on our behalf in the World to Come.¹⁰

- The primary feature of Yizkor on Yom Kippur is the kapara for the dead and the giving of tzedaka is means that we achieve this.
- Nevertheless, the giving of tzedaka is also critical to the fast.¹¹

D] YIZKOR ON CHAG

- What is less clear is how we can also say Yizkor on Chag, when any kind of sadness is prohibited!

21. ועיי' בס' מחזור ויטרי (סי' ש"ב) ליום שני דחג השבועות שכ' וז"ל - ופוסקין צדקה על החיים לבדם מפני שקראו היום איש

כמתנת ידו וגו'. וכן המנהג בכל יום אחרון של רגלים שקורין פרשה זו לפסוק צדקה על החיים לבדם ולא על המתים, שלא

להצטער עליהם דכתיב בהו ברגלים והיית אך שמח. וכן המנהג באשכנז שאין פוסקין צדקה על המתים בג' רגלים אלא

ביוה"כ בלבד עכ"ל. גם בס' רוקח הגדול (סי' ר"ז ד"ה ומה) מבואר שאין פוסקין צדקה עבור המתים רק ביוה"כ ולא בימים

טובים ע"ש.

שו"ת בצל החכמה חלק ד סימן קכא

9. This idea is originally found in the Rokeach some 400 years earlier.

10. The idea of kapara through the death of the righteous is also present in the Torah reading for Yom Kippur which begins with the deaths of Nadav and Avihu.

11. Berachot 6b אמר מר זוטרא: אגרא דתעניתא - צדקתא - צדקתא

In fact, it is clear that the minhag of the Ashkenazi Rishonim¹² was to say Yizkor ONLY on Yom Kippur and never on Chag. Although tzedaka should be pledged on Chag, this should be only on behalf of the living and not the dead.

22. ... גם ביום אחרון של פסח וביום ב' דשבועות ובשמיני עצרת מזכירין נשמות, לפי שקורין בהן כל הבכור. וכתוב שם (דברים ט:ט) אִישׁ כְּמִתְנַת יָדוֹ. לכן נודרין מתנות לצדקה. וכיון שנודרין לצדקה נהגו ליתנה בעבור הנשמות שיזכור אותם אלהים לטובה, גם אותנו יזכור עמהם לטובה בזכותיהם ...

קיצור שולחן ערוך סימן קלג סעיף כא

The Kitzur Shulchan Aruch¹³ quotes later Ashkenazi mefarshim¹⁴ who rule that we DO say Yizkor on Chag. Since we learn the parasha of Kol Bechor on the 8th day Pesach, 2nd day Succot and Shemini Atzeret, and this refers to the mitzva of giving tzedaka on the Chag, we take the opportunity to pledge tzedaka in shul. Once we are doing so, we also do this on behalf of the deceased so that their merit will accrue to us too.

- As such, the MAIN focus of Yizkor on Chag is the pledge to tzedaka. Remembering the niftar is a secondary, although important, aspect. This downplays the focus on the dead and the incongruity with Yom Tov.
- Therefore Yizkor on Chag is not a 'sad' moment.¹⁵

23. כיצד? הקטנים נותן להם קליות ואגוזים ומגדנות, והנשים קונה להן בגדים ותכשיטין נאים כפי ממונו. והאנשים אוכלין בשר ושותין יין שאין שמחה אלא בבשר ואין שמחה אלא ביין. וכשהוא אוכל ושותה חייב להאכיל (דברים ט) לגר ליתום ולאלמנה עם שאר העניים האמללים. אבל מי שנועל דלתות חצרו ואוכל ושותה הוא ובניו ואשתו ואינו מאכיל ומשקה לעניים ולמרי נפש אין זו שמחת מצוה אלא שמחת כריסו! ועל אלו נאמר (הושע ט:ט) בְּחִיָּהֶם קָלְחָם אוֹנִים לָהֶם כָּל-אֲכָלָיו יִטְמְאוּ כִּי-לַחֲמָם לִנְפְשָׁם. ושמחה כזו קלון היא להם שנאמר (מלאכי ב:ג) וְזִרְתִּי פָּרֵשׁ עַל-פְּיָנִים פָּרֵשׁ חֲגִיגָם.

רמב"ם הלכות יום טוב פרק ו הלכה יח

The Rambam insists that Simchat Yom Tov can only be achieved by giving simcha to the poor and needy. Simply to focus on immediate family and personal pleasure is a perversion of the mitzva and, in truth, simply self-indulgence.

24. כי רבותינו עיני הקהלות בדורות שקדמו זצ"ל שהנהיגו להזכיר נשמות גם ברגלים לא חששו לצער המעט הזה לעומת התועלת הרבה הצומחת מהזכרה זו לנשמות הנפטרים. ואולי ראו כי נתמעטו הלבבות בזמניהם ונשמות של הנפטרים זקוקות לתפלתם ופסיקת צדקתם של החיים יותר מאשר ה' בדורות שלפניהם ... ואולי רצו לחזק ע"י כך אמונת בני דורם בשכר ועונש והשארית הנפש

ש"ת בצל החכמה חלק ד סימן קכא

Rav Betzael Stern suggests that the minhag to say Yizkor on Chag became widespread due to a feeling that the neshamot were now in even more need of aliyah. Those in shul also need the chizuk in emunah provided by the recitation of Yizkor.

- Of course, in Eretz Yisrael we do NOT read 'kol bechor' since there is no 2nd day Yom Tov. As such, the verses connected with giving tzedaka (and the impetus for Yizkor being extended to Chag) are missing! Nevertheless, the minhag was imported from chu'l and is now done in Israel too.
- Ta'amei Haminhagim¹⁶ brings a reason that the neshamot of the avot and the tzadikim would come to the Mikdash on the Chag. This reason would apply even in Eretz Yisrael.
- Another reason suggested for the appropriateness of Yizkor on Chag is that, as the years pass, for most people, remembering their loved ones is a happy and comforting feeling. Although in the period immediately after the loss their is still pain and grief, later recollections are likely to bring happy memories and actually enhance the simchat hachag.
- Torah is firmly focused on life. But we are also keen to remember death, even at the happiest moments, not to be morbid, but to impress on ourselves the need to make the most of every precious moment of life and spend it in a way that we feel proud of.

25. אמרו ליה רבנן לרב המנונא זוטי בהלולא דמר בריה דרבינא: לישרי לן מר! - אמר להו: ווי לן דמיתנן, ווי לן דמיתנן!! אמרי ליה: אנן מה נעני בתרד? - אמר להו: הי תורה והי מצוה דמגנו עלן. אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי: אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעולם הזה, שנאמר: אִז ימלא שחוק פינו ולשונו רנה. אימתי? בזמן שיאמרו בגוים הגדיל ה' לעשות עם אלה.

ברכות לא.

Joy and simcha are fundamental to life, but in a realistic perspective of what has not yet been achieved and what can be!

12. This was the position of the Machzor Vitry in 1208.

13. Quoting from the Maharil and the Levush.

14. First found in the Levush in late 16th Century Poland.

15. Rav Hershel Schachter understands that is in fact a fulfillment of the mitzva of Simchat HaChag since we are pledging to tzedaka in honor of the Chag.

16. Quote from the Kav HaYashar Chap 86.

E] YIZKOR ON ROSH HASHANA?

- Rosh Hashana seems to be an obvious time for Yizkor. Why is there none?
- The Lubavitcher Rebbe¹⁷ noted that the previous Rebbe Rayatz of Chabad in fact DID say Yizkor quietly to himself on Rosh Hashana but did not recommend that for others.
- The Minchat Elazar¹⁸ quotes an idea he heard that Rosh Hashana and Yom Kippur are like one long festival with a 'chol hamoed' in the middle. Thus saying Yizkor on Yom Kippur fulfills the obligation of Rosh Hashana. He does not however accept that idea fully and suggests an alternative - that Rosh Hashana is fully focussed on life, so we do not raise any issue pertaining to death.

F] SHOULD PEOPLE LEAVE DURING YIZKOR?

26. ונוהגין כי מי שיש לו אב ואם יוצא מבית הכנסת בשעת הזכרת נשמות ...

קיצור שולחן ערוך סימן קלג סעיף כא

The Kitzur quotes the minhag that people whose parents are alive do not stay in for Yizkor, but does not say why.

F1] SO AS NOT TO SIT BY WHILE OTHERS DAVEN

27. משנה. בעל קרי מהרהר בלבו ואינו מברך לא לפניו ולא לאחריה ... **גמרא**. ... ורב חסדא אמר: הרהור לאו כדבור דמי. ...
למה מהרהר? אמר רבי אלעזר: כדי שלא יהו כל העולם עוסקין בו והוא יושב ובטל.

ברכות כ:

The Shaarei Efraim¹⁹ and also Rav Soloveitchik quote this reason. A person should never be sitting doing nothing when others are davening around them. Such behavior is not appropriate for a shul.

28. קרא קריאת שמע ונכנס לבהכ"נ ומצא צבור שקורין ק"ש, צריך לקרות עמהם פסוק ראשון. שלא יראה כאילו אינו רוצה לקבל עול מלכות שמים עם חבריו. וה"ה אם הוא בבהכ"נ ואומר דברי תחנונים או פסוקים, במקום שרשאי לפסוק.

שולחן ערוך אורח חיים הלכות קריאת שמע סימן סה סעיף ב

The Shulchan Aruch codifies this in halacha.

F2] AYIN HARA

- The Shaarei Efraim also quotes the well-known idea of ayin hara - that those saying Yizkor will not cause an ayin hara²⁰ through jealousy of others around them who still have living parents.

F3] IN CASE THEY SAY YIZKOR BY MISTAKE

- The Tzitz Eliezer²¹ quotes another reason - that the person may by mistake join in and say Yizkor for a parents who is alive!

F4] YIZKOR IS ONLY HELPFUL (AND PERMITTED) FOR THOSE WHO NEED IT

- R. Moshe Mordechai Epstein²² writes that the heter of Yizkor on Chag is for those who have lost relatives and who will receive comfort from recalling those who have departed. This adds to their simchat Yom Tov! However, others who do not need this do not need to be there would not gain, and would feel only sadness and pain!

F5] LEAVING EXPRESSES CONSIDERATION FOR THOSE WHO STAY IN

- Those who leave are also expressing sensitivity to those who need the Yizkor experience and who would feel awkward expressing their feelings in front of others. Rav Epstein sees this as an expression of love for one's fellow Jews.

17. Sichot Hitvaadut 5743.

18. Divrei Torah, Mehadura Telitai #61

19. R. Efraim Zalman Margulies (18/19C Europe).

20. Some suggest that young people leave since they are likely to have the names of the neshamot that Yizkor is being said for, which is difficult.

21. 12:39:9, who gives six reasons for the minhag to leave.

22. Rosh Yeshiva of Chevron. Introduction to Levushei Mordechai on Bava Kama.

F6] LO TITGODEDU

- Some suggest that if people stayed in but did not recite the prayers, whilst others did, this would give the impression of factions within the community.

F7] OTHER PARTS OF YIZKOR - FOR THE SHOAH, FALLEN SOLDIERS AND VICTIMS OF TERROR

- Naturally, if the shul includes within Yizkor a reading for the victims of the Shoah and other community tragedies, there is no reason for people to leave for this. On the contrary, leaving could be inappropriate in these situations.
- Some people feel that people leaving now disturbs others more than their remaining present.
- On the other hand, since the reason for Yizkor, especially on Chag, is to pledge to tzedaka, one could question whether such a reading is appropriate, unless a pledge to tzedaka is included.

G] YIZKOR IN THE FIRST YEAR OF AVEILUT

29. גם נוהגין שבתוך שנה ראשונה למיתת האב או האם יוצא גם כן מבית הכנסת

קיצור שולחן ערוך סימן קלג סעיף כא

The Kitzur also brings the minhag not to say Yizkor in the first year if Aveilut. He gives no reasons, but refers in the footnote to the Kerem Shlomo O.C. 668.

G1] PEOPLE ARE GRIEVING DURING THE FIRST YEAR

30. אמר רב: אין המת משתכח מן הלב אלא לאחר שנים עשר חדש

ברכות נח:

Chazal learn that a person only begins to overcome grief properly after the first year.

- As such, the Kerem Shlomo explains that, if a person were to say Yizkor in the first year, they may break down or cry in shul, feel self-conscious and upset others. This would be inappropriate on Chag.
- Based on this, Rav Shlomo Zalman rules that if a person feels that they could maintain self-control, they can stay in.
- This reason would not apply to someone saying Yizkor for a non-relative.
- It should also not apply after 12 months in a leap year.

G2] THE FIRST YEAR MAY BE DIFFICULT FOR THE NESHAMA

- Yizkor is written so as to give merit to the neshamot and also to ask for merit from them.
- The Kerem Shlomo explains that, during the first year of aveilut the soul may be in a difficult spiritual situation, possibly still in the process of kapara in Gehenom, so it is not appropriate to ask for merit from the neshama.
- So too, one cannot say that the neshama is bound in the צרור החיים since it is still 'in motion', awaiting a final resting place.
- This reason may not apply if eleven months had passed since we do not assume any neshama will be in Gehenom for the full twelve!

G3] NO YIZKOR WAS NEEDED DUE TO THE SHABBAT MINI-YIZKOR

- In the Beit Yosef (above) we saw that the minhag was to read a Kel Male Rachamim for the soul EVERY Shabbat for a year after its passing. Based on that, R. Betzalel Stern suggests that Yizkor was not needed during that first year since the neshama was being mentioned every Shabbat. Once the weekly mentioned ended, Yizkor became necessary.

G4] NOT AN 'ET RATZON'

- R. Betzalel Stern write that the time of judgment of the first year after a loss is not an 'et ratzon' to daven.

G5] IS THE MINHAG VALID AT ALL?

31. (ב) אמנם בשו"ת דודאי השדה (סי' פ"ה) כ' כי הוא מנהג בטעות. שאם אחר י"ב חודש שאין המתים צריכין כבר כל כך טובתם מזכירין אותם ונודרין צדקה בעדם, מכש"כ שיש לעשות כן תוך יב"ח שאז הנשמה מצפה יותר לאיזו טובה להקל מעלי' הדין. ומביא ראי' מדברי הש"ך (יו"ד סי' שמ"ז סק"ב) והבאה"ט (או"ח סי' תקמ"ז סק"ב) והפרמ"ג (שם א"א סק"ב) שיש להזכיר גם ברגלים שבשנה ראשונה. ושכ"כ גם בס' סוכת שלם להזכיר גם בשנה ראשונה, ואם אינו מזכיר הוי בכלל גוזל את המתים. גם ראיתי בס' דברי תורה (ח"א אות כ"ט) שכ' ג"כ שאין טעם ויסוד למנהג זה דאדרבה תוך יב"ח הם צריכין יותר לרחמים להזכירם ולהתפלל ולנדוד צדקה בעדן במקום קדוש ועת רצון ע"ש. ועי' פי' שערי חיים על השערי אפרים (שער י' סקמ"א) שכ' ג"כ להזכיר גם בשנה ראשונה ומביא כמה מחברים בזה. ומ"מ מסיים שעכ"ז אין כח בידיו למחות בחזקת היד בדבר שכבר נהגו העם ע"ש. .... ועי' גם בשו"ת באר משה (ח"ה סי' קנ"ב) לאחי הגאון המובהק שליט"א שכ', כי במקום שנהגו לא להזכיר בשנה ראשונה אם כי חלילה לשנות המנהג. היחיד בינו לבין עצמו יזכור וינדב צדקה ע"ש.

שו"ת בצל החכמה חלק ד סימן קכא

Rav Stern however brings many poskim who rules that this is an incorrect minhag since the neshama needs even more assistance and merit in the first year. Indeed, some state that for a person not to say Yizkor in the first year is like stealing from the dead! Nevertheless, most poskim rule that one should not object to people who have this minhag. If one is in a place where people do not stay in for Yizkor during the first year, and it would cause communal problems to stay, one should leave and say Yizkor privately outside or at home.

32. **י. אם להזכיר נשמות בשנה ראשונה**
בשנה ראשונה יש מקומות שאין מזכירין בשעת הזכרת נשמות אלו שעדיין הוא בתוך שנתם. ולע"ד אין זה דין מנהג. אף שאיכא קצת טעם שאולי יש לחוש שיבכה מאחר שאינו משתכח מן הלב עד אחר י"ב חודש, אף שאין מונעין את האבלים מלומר קדיש בשבת ויו"ט, אף מתחילת האבלות שלא נתרגלו. ולא חיישינן שיבכו מטעם שהוא התעוררות חדשה דאבלות, דבאמת הוא טעם קלוש. ולכן מי שרוצה להזכיר נשמות אביו ואמו אפילו בתוך שנה ראשונה, אין למחות בידו משום שאדרבה הנכון עמו.

שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק ד סימן סא

Rav Moshe Feinstein rules that one MAY say Yizkor in the first year and he does not accept the reasoning that people may be over-emotional. He brings a proof from the fact that we let people say kaddish publicly soon after the petira.

- Many of the contemporary poskim, including the Geshar HaChayim and the Pnei Baruch, rule that once MAY stay in for Yizkor in the first year²³. This could apply even right at the start of the aveilut, after the burial²⁴, but before the Shiva has started (eg where a relative passed away Chol HaMoed Pesach).

H] YIZKOR AFTER 50 YEARS

- Some people think that one may stop saying Yizkor 50 years after the passing. This is not correct!

33. ע"ד מ"ש [בשם צדיק א' שלא יזכירו נשמות רק עד חמישים שנה] נשתוממתי על הדבר .... ולא שמעתן אוזן מעולם ואסור לאומרם! .... אולם מקור (טמא) יש לזה בחוקי העכו"ם לבתי קבריהם כי זכות' ימשך רק עד חמישים שנה בהרבה מדינות .... ולא יותר. ואח"כ מזמן חמישים שנקבר האחרון שם רשאי ויעושי' מעשה לפנותם, וזורקים עצמותם גם בבזיון ברשות כומריהם כי השארת נפשם (הטמאה) הוא רק חמישים שנה זהו המקובל אצלם ....

שו"ת מנחת אלעזר לקוטים סימן לג

The Minchat Elazar understands that this was actually a Christian custom!

23. The Chazon Ish (brought in Orchot Rabbeinu vol 2 p205) advised people to stay (since there is no ayin hara) but not to say the Yizkor.

24. Yizkor is not said before the burial, eg where this could not take place before Yom Tov.